

تاریخ

مردم سالاری در ایستگاه انتخاب مجلس شورای اسلامی اول

و توصیه‌های تاریخی امام خمینی که در حال حاضر برای نمایندگان فعلی و آینده بسیار مورد استفاده خواهد بود، می‌پردازیم.

به ایستگاه انتخاب نمایندگان مجلس رسیده بود. به مناسبت آغاز به کار اولین مجلس شورای اسلامی به بررسی چگونگی تشکیل آن

اوایل انقلاب طعم لذت بخش حضور مردم در صحنه و مشارکت واقعی آنها در اداره کشور بر کام ملت خوشایند آمده و حالا این روند

صادق رخ فرد

دبیر گروه تاریخ

پنجمین انتخابات؛ کاری کاملاً استثنایی

و برگزیدن مسئولان نهادها و رسمیت دادن به آنها از ویژگی‌های انقلاب اسلامی بوده است، زیرا برگزاری پنج انتخابات عمومی در مدت یک سال، آن هم در سال اول پیروزی انقلاب، اهمیت بسیار بسزایی داشت و کاری کاملاً استثنایی به نظر می‌رسید.

اسلامی در ۲۴ اسفند ۱۳۵۸، برگزار شد. این انتخابات، پنجمین انتخابات عمومی پس از همه پرسی تعیین نظام جمهوری اسلامی، انتخاب نمایندگان مجلس خبرگان قانون اساسی، همه پرسی قانون اساسی و انتخابات ریاست جمهوری بود. مراجعه به آرای عمومی

بعد از تصویب قانون اساسی و تأیید آن در همه پرسی و انتخاب رئیس جمهور، تکمیل ساختار سیاسی کشور با برگزاری انتخابات و تشکیل مجلس که از ارکان مهم نظام جمهوری اسلامی ایران بوده است؛ در دستور کار قرار گرفت. انتخابات نخستین دوره مجلس شورای

ائتلاف ضد انقلاب با بنی صدر

بنی صدر پس از تصاحب ارکان قدرت، قصد داشت افراد خاصی را به عنوان نماینده مجلس به مردم تحمیل کند. بنابراین برای انتخابات مجلس با گروه‌های ضد انقلاب از جمله مجاهدین خلق، ائتلاف و دفتر همکاری با مردم را تأسیس نمود تا انتخابات مجلس را به نفع خود به انجام برساند. وی، با هدف در دست داشتن اکثریت مجلس و با این شعار که هیچ کس حق معرفی وکیل برای مردم ندارد؛ از طریق دفتر هماهنگی همکاری‌های مردم با رئیس جمهور که به خود وی تعلق داشت به تشکیل کنگره انقلاب اسلامی دست زد. هدف این کنگره، جذب بخش‌هایی از نیروهای احتمالی ائتلاف بود. کنگره مذکور در پوشش مشارکت دادن متعهدین به انقلاب اسلامی و رهبری امام و روحانیت مبارز شهرستان‌ها، با شکل دهی به اجلاس‌های استانی، در مهم‌ترین مراکز انقلابی یعنی مساجد برگزار شد. دفتر هماهنگی بنی صدر هر چند از راه کنگره موفق به معرفی نامزد برای مجلس نشد اما برخی نامزدها را مورد حمایت خود قرار داد.

مواضع گروه‌ها و عملکرد آنها

شورای انقلاب - در یک عقب‌نشینی مصلحتی که در واقع به زبان مردم تهران بود - طرح منطقه‌ای کردن انتخابات را لغو کند.

یکی دیگر از مواد قانون انتخابات مصوب شورای انقلاب که با نظرات متفاوت و جنجال‌انگیز روبه‌رو شد طرح دو مرحله‌ای شدن انتخابات بود. مخالفان طرح، کسب اکثریت مطلق آرا برای انتخاب شدن در مرحله اول را، محدود کردن فعالیت انتخاباتی و مخالف آزادی انتخابات می‌دانستند و این گونه استدلال می‌کردند که این روش، مانع ورود نیروهای انقلابی و ترقی خواه

قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی که مصوبه شورای انقلاب بود پس از انتشار، مورد اعتراض بعضی از گروه‌ها و دسته‌های سیاسی قرار گرفت. گروه‌های لیبرال و چپ، آن را شرایط محدودکننده‌ای می‌دانستند که از جانب نیروهای مذهبی وضع شده بود. از جمله موضوعات مورد اختلاف، طرح منطقه‌ای کردن انتخابات تهران بود. طبق تصمیم شورای انقلاب، قرار بر این شده بود که تهران برای انتخابات مجلس شورای اسلامی، به مناطق مختلفی تقسیم شود و هر منطقه یک نماینده در مجلس داشته باشد. گروه‌های چپ و ملی طرح منطقه‌ای کردن انتخابات را مطابق قانون اساسی نمی‌دانستند و آن را حربه جناح اسلامی برای ایجاد محدودیت و انحصار طلبی قلمداد می‌کردند.

در عین حال که طرح منطقه‌ای برگزاری انتخابات تهران، مورد حمایت نیروهای مذهبی و انقلابی بود، با فشار مخالفین، همچون نیروهای لیبرال، چپ و التقاطی مثل جاما، جبهه ملی، سازمان مجاهدین خلق، جنبش مسلمانان مبارز، حزب توده، حزب کارگزاران سوسیالیست و چریک‌های فدایی خلق مواجه شد. جناح اسلامی که موافق این طرح بود ضمن رد اتهام انحصار طلبی، معتقد بود که همه احزاب و گروه‌ها با هر ایدئولوژی می‌توانند در انتخابات شرکت کنند و برای ترس احزاب از منطقه‌ای شدن انتخابات دلیلی وجود ندارد و گروه‌هایی که ادعا می‌کنند در میان محرومان طرفداران بسیاری دارند و شعارهای خلق می‌دهند، قصد سوءاستفاده دارند. اما اعتراضات و تبلیغات وسیع گروه‌های مخالف این طرح، سبب شد

در عین حال که طرح منطقه‌ای برگزاری انتخابات تهران، مورد حمایت نیروهای مذهبی و انقلابی بود، با فشار مخالفین، همچون نیروهای لیبرال، چپ و التقاطی مثل جاما، جبهه ملی، سازمان مجاهدین خلق، جنبش مسلمانان مبارز، حزب توده، حزب کارگزاران سوسیالیست و چریک‌های فدایی خلق مواجه شد